

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

een zalige allerzielen

(vervolg)

toen hij door een kogel zo zwaar gewond werd dat zijn rechterbeen moest worden afgezet vluchtte hij van schrik uit het leger weg

bewusteloos werd hij gevonden door een indiaan die hem dagenlang zonder één woord te spreken behoedzaam verzorgde & uiteindelijk genas

na nog andere avonturen in Brazilië en Java

kwam hij moegezworven naar Vlaanderen terug om met een Vlaamse vrouw te trouwen zodat hij een gewone huisvader werd

zijn zoon Karel kapte de letters rondom de put van Quinten Matsys: "de liefde maecte desen smid tot eenen schilder" & werd daarna gemeentearchivaris van Berchem

samen met zijn toen nog heel jonge dochter Marguerite ontwierp hij de edelstenen-straatnamen van heel "den Groenen Hoek" van Berchem: edelgesteente topaas safir turkoois...

ook de naam Fruithoflaan komt van hen beiden

redenen te over om haar en haar dochter Claire eens letterlijk in de bloemetjes te zetten maar niet na binnen op hen beiden de voorvaderlijke borrel te hebben geheven

onze bisschop die hartelijk aanwezig was beaamde wat er tevoren al gezegd was: je moet niet wachten op een begrafenis om met heel de familie bijeen te komen

buiten op de handschoenmarkt werd dan door de allerkleinste nazaten de bloementuil overhandigd & met de ooit zo avontuurlijk-bekloppen onzelievevrouwetoren als achtergrond door krant en televisie de familiefoto genomen

zelig was dus onze allerzielen allerminst we hadden hem voor heel de familie maar vooral voor onze lieve Marguerite in ruimte en tijd

zalig gemaakt

LUC VERSTEYLEN

491

Golgota

Wie 'golgota' zegt, roept een plaats of een gebeurtenis op van zwaar lijden. Ook is er, zeker voor Christenen, haast onmiddellijk een band met het evangelie.

De vier evangelisten vermelden de naam van de plaats waar Jezus gekruisigd werd: 'Nadat ze hem [Jezus] zo hadden bespot, trokken ze hem de mantel uit, deden hem zijn kleren weer aan en leidden hem weg om hem te kruisigen. (...) Zo kwamen ze bij de plek die Golgota genoemd wordt, wat "schedelplaats" betekent.' (Mat. 27,31-33); 'Hij [Jezus] droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebr. Golgota.' (Joh. 19,17; zie ook Marc. 15,22; Luc. 23,33).

Golgota was een heuvel in het noordwesten buiten de oude stadsmuren van Jeruzalem. Het Hebr. woord 'goelgolet' of het Aramese 'goelgolta' of 'golgolta', dat door haplografie vereenvoudigd werd tot 'golgota', betekent zowel 'schedel' als 'hoofd'. Het duidt in het algemeen ook een 'heuvel' aan. De transliteratie van het Hebr. woord in het Lat. en in het Gr. is 'Golgotha'; in het Ndl. wordt thans 'Golgota' gespeld.

Op die plaats liet keizer Constantijn in 325 een heiligdom oprichten; in 1149 bouwden de Kruisvaarders er de H. Grafkerk.

In het Latijn betekent 'calva': 'schedel', 'hersenpan'. Het bnw. 'calvus, -va, -vum' is 'kaal', 'glad'; als znw. betekent het: 'kaalkop'. Voor 'Schedelplaats' heeft de Lat. vertaling: 'Calvariae locus' of 'Calvaria'. Het Gr. heeft 'kranion topos': het Gr. woord voor 'schedel' is 'kranion' waarvan het Fr. 'crâne' (schedel) afkomstig is.

De naam 'Golgota' zou kunnen te maken hebben met het feit dat de heuvel de vorm van een grote en kale schedel heeft.

Men heeft erop gewezen dat het woord een vervorming kan zijn van 'gal-Goa', namelijk 'steenhoop van Goa', wat dan zou wijzen op een tekst van Jeremia: 'De dag zal komen – spreekt de HEER – dat Jeruzalem wordt herbouwd en aan mij wordt gewijd. Dan loopt de muur weer vanaf de Chananeltoren tot aan de Hoekpoort, en vanaf dat punt zal hij worden verlengd naar de Gareb, en dan een bocht naar Goa maken.' (Jer. 31,38-39)

De naam van die heuvel zou in verband gebracht kunnen worden met de legende dat op die plaats de schedel teruggevonden werd van de reus Goliath die door David werd verslagen. Het woord 'Goliath' klinkt gedeeltelijk als 'Golgota'.

Volgens Origenes zou op deze heuvel zelfs de schedel van Adam begraven zijn, en Hiëronymus denkt aan de schedels van alle mensen die op die plaats terechtgesteld werden.

De deugd in het midden

'De deugd in het midden' wordt schertsend gezegd tot of over de derde van drie personen die men in 't midden laat lopen, of zitten, of liggen. De oorsprong van dit gezegde is niet duidelijk. Het zou uit de bijbel kunnen komen via een vers van Jeremia de Decker (1609-1666):

'Als Christus tusschen twee deugnieten hing aan 't kruis, Doen lag de deugd, of nooit, in 't gulden midden t'huis'. (Wordt vervolgd)

BART MESOTTEN

MIJN NAAM IS

Blanka – Bianca – Blanche

Europese Atlete van het jaar 2007 is ze, de Kroatische hoogspringster Blanka Vlasic. Bij haar prachtige voornaam denken wij alvast meteen aan de openingswoorden van Gounods Faust, „Ik lach bij 't zien van mijn schoonheid in deez' spiegel". U weet wel, de onheilspellende aanhef van operaster Bianca Castafiore, 'de Milanese nachtegaal' uit de avonturen van stripheld Kuifje.

De verklaring van de naam Blanka kan niet meer voor de hand liggen, want Germaans voor... blank. Ons Nederlandse woord voor blinkend, lichtgekleurd, onbedekt, onbevlekt, onbeschreven en niet geveerd is trouwens rechtstreeks afgeleid van de Germaanse stam. Dat Blanka als voornaam in Vlaanderen nog geen burgerrecht heeft verworven, stellen we vast bij onze gebruikelijke controle op de website van Kind & Gezin. Via www.kindengezin.be/zoekvoornaam kun je de top honderd van de populairste namen oproepen. En wat blijkt? Geen Blanka bij de honderd meest gekozen voornamen. Zelfs geen Blanka tout court... Blijkbaar werd tussen november 2006 en november 2007 in Vlaanderen niet één meisje Blanka gedoopt. Idem voor de Franse variant Blanche, al is de Italiaanse vorm Bianca blijkbaar een flink stuk populairder: acht Bianca's het voorbij jaar in Vlaanderen, van wie zes weliswaar in en om het multiculturele Brussel.

De heilige Blanka van Kastilië – al vind je deze dame op het internet natuurlijk vooral als Blanca de Castilla – werd op 4 maart 1188 te Valencia geboren als dochter van koning Alfonso IX van Kastilië en zijn echtgenote Eleonora van Engeland. Op twaalfjarige leeftijd werd Blanca – zoals in die kringen hoogst gebruikelijk – wegens politieke redenen uitgehuwelijkt aan de Franse kroonprins Lodewijk. Zoals zijzelf een stevige christelijke opvoeding had ontvangen van haar ouders, gaf zij diezelfde geloofsovertuiging door aan haar kinderen. Ook stond ze met onverdroten zielskracht haar man terzijde in het landsbestuur. In 1223 werd zij koningin van Frankrijk, maar amper drie jaar later verloor ze haar echtgenoot en moest Blanche de Castille het rijk besturen in naam van haar minderjarige zoon, de latere koning Lodewijk IX.

Deze Blanka kreeg af te rekenen met verscheidene samenzweerders, Franse edellieden die grote moeite hadden om

het bestuur van een 'vreemde' vorstin te aanvaarden. In deze duistere tijden vond de koningin echter onvoorwaardelijke steun bij kardinaal Romano Frangipane, de pauselijke afgevaardigde in Frankrijk. En nadat (de later op zijn beurt heilig verklaarde) Lodewijk in 1234 de meerderjarigheid bereikte, bleef zijn moeder nog een tiental jaar aan zijn zijde regeren. Toen haar zoon in 1248 op kruistocht toog, oefende zij andermaal voluit 's lands bestuur uit. Het jaar vóór haar dood ontving zij het habijt van cisterciënzerzuster in de abdij van Maubuisson, anno 1242 door haar gesticht. De Spaans-Franse koningin overleed te Parijs op 26 of 27 november 1252 en werd later vanwege haar godsvrucht heilig verklaard. Haar feestdag wordt gevierd op 2 december.

Eveneens van Spaanse koninklijke bloede is de zalige Blanca, op 1 januari 1313 geboren als dochter van koning Filips van Navarra en Johanna van Bourgondië. Als jong meisje deed zij haar intrede in het franciscanessenklooster Ootmoed van Onze-Lieve-Vrouw te Longchamps in de buurt van Parijs, gesticht door de heilige Lodewijk. Zij legde op 15 mei 1337 haar geloften af, ontving de sluier uit de handen van de bisschop van Parijs en overleed na een heilig leven omstreeks het jaar 1340. Alvast door de minderbroeders wordt zij op 26 april als zalige vereerd.

De heilige Fragan en Gwenn, ouders van de Keltische heiligen Winwaloeë, Jakut en Guithern, vluchtten in de vijfde eeuw weg uit Brittannië, nadat de Romeinen hun meest westelijke verovering hadden moeten prijsgeven. In het huidige Verenigd Koninkrijk zijn overigens tal van kerken aan deze heilige ouders toegewijd. Waarom we ze hier ter sprake brengen? Gwenn wordt in de literatuur soms ook Blanche genoemd, aangezien het Welshe gwyn wit betekent. Hun feestdag valt op 5 juli.

En ten slotte is er nog Alda of Aldobrandesca, geboren te Siena in 1249, die na de dood van haar man, met wie zij in onthouding leefde, haar intrede deed in de Derde Orde van de Humiliati, en die op haar beurt soms wordt bestempeld als Blanca of Bruna. Na een leven van versterving en liefdedwerken overleed zij in 1309. Zij kent een grote verering in Siena, en haar feestdag is 26 april.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Op de eerste dag van december vind ik een prachtig verhaal over Sint-Eligius, Elooï voor de Vlamingen. Diegenen die smid zijn van vak, weten nu al meteen dat hun patroon zich weer present meldt. Want Elooï was – voor hij bisschop werd – inderdaad smid van vak. Kon vroeger blijkbaar: eerst smid zijn en daarop bisschop worden.

Nu, Elooï moet een zeer bekwame smid zijn geweest en vooral in het beslaan van paarden was hij een krak. Hij had namelijk een heel aparte methode: hij sneed het been van het paard af, zette het hoefijzer daaronder en plaatste daarop het been weer onder het paard. Zo deed hij dat viermaal voor één paard, zonder dat daarbij één druppel bloed vloeide. Wellicht daarom hebben later ook de chirurgen hem tot patroon aangesteld. Wie zal het zeggen...

Omwille van de nabijheid van de feestdag van de paardenheilige ben ik op zoek gegaan naar weerspreuken waarbij het paard centraal staat. Zo stelden boeren vroeger vast dat er regen op komst was als het paard ongeduldig rondliep of trappelde. Zie je een paard in de hoek van de wei staan met gestrekte nek, wees er ook dan maar zeker van dat er regen op ons toekomt. Het paard voorspelt ook weersveranderingen op basis van volgende gedragingen:

STAAT TE STAMPEN STEEDS HET PEERDJE EN TE SLINGEREN MET ZIJN STEERTJE DAN VERANDERT OOK HET WEERTJE

Mocht uw paard op een dag vrolijk beginnen hinniken, wees er dan maar van overtuigd dat er mooi weer zal komen, want:

HINNIKT 'T PAARDJE BLIJ TE MOE, DAN KOMT SCHOON WEEKER NAAR ONS TOE

In ieder geval... kijk ook eens naar het weer op de feestdag van Sint-Eligius. Als het die dag begint te winteren, dan zal je nog heel lang van winter spreken:

VANGT SINT-ELIGIUS DE WINTER AAN DAN STUT HEM VOORT DRIEMAAL DE MAAN

KRISTIEN VAN ZUMMEREN